

Nem csak lelkigondozóknak

Az Embertárs könyvespolca

A BIBLIA ÉRTELMEZÉSE – ITT ÉS MOST

„Az Ige testté lett, és köztünk lakott... Elsmorító látni azok gigantikus erőfeszítését, akik a testet ismét szóvá, igévé akarják változtatni. Szavak, szavak, szavak” – mondja *Anthony de Mello* indiai jezsuita szerzetes. Igen, sokat beszélünk, és sokat írunk. Gyermekkorunktól fogva arra nevelnek bennünket, hogy mindent elsősorban a „józan eszünk” segítségével ragadjunk meg, pusztán intellektuális erőnkre támaszkodva, lehetőleg önállóan. Az iskolai oktatás során a leggyakoribb munkaforma az egyéni tanulás: magányos küzdelem ez, versenyben a többi emberrel (tanulóval) – amelyet kiegészít egy idősebb, tekintéllyel rendelkező személy, a tanár. Mintha még mindig („posztmodern” korunkban is) komolyan azt gondolnánk – amiben a felvilágosodás gyermekei még szenvedélyesen hittek –, hogy a pusztán tények alapján, érzelmenyemenyemen, a megfelelő logikai következtetések segítségével, egyedül is eligazodhatunk emberi – és isteni – dolgaink sűrű rengetegében. Mintha egy modern gnosztikus szekta fogságában élnénk: a testünket, érzelmeinket féltetve, szeparálva minden játszmát fejben akarunk lejátszani, átgondolni és persze megérteni. (Ez természetesen lehetetlen, de a modern ember – különösen a „tudós” – gondosan igyekszik titkolni érzékenységét, érintettségét a vizsgált kérdéssel kapcsolatban.) A bibliodráma radikálisan szakít ezzel a hamis, egyoldalú intellektualizmussal, és lehetőséget akar adni ahhoz, hogy az Ige újra meg újra testet öltön – mindazokban, akik meg akarják érteni a Biblia szövegét. A bibliodramatista – hasonlóan ahhoz az emberhez, aki kincset talált – egész lényét, testét és lelkét „bealdozva” tesz kísérletet arra, hogy szövetségben a

többi dramatistával játékban megjelenítve értelmezze a bibliai szövegek üzenetét. A bibliodramatikus játék alapját a kiválasztott szöveg képezi; a vezetőknek ismerniük kell a szöveg történelmi, kulturális hátterét, és természetesen a teológiai képzettség sem hátrány. *Nyáry Péter* szavaival: „A bibliai szövegek elsősorban nem kortörténeti dokumentumok, hanem egykor élt emberek akkor létrejött érintettségét írják le. Amikor egy bibliai történettel dolgozunk, munkamódszerünk lényege abból áll, hogy az egykori konkrét helyzeteket rekonstruáljuk itt és most abból a célból, hogy megtudjuk, mit éltek át a történetek szereplői akkor és ott.”

Ha azonban valaki azt gondolná, hogy az imént egy antiintellektualista mozgalom programnyilatkozatát olvasta, téved: amire a bibliodráma-mozgalom törekszik, az nem más, mint a szó és a tett, a test és a lélek, az egyén és a közösség egyensúlyának helyreállítása. A *Nyáry Péter* és *Sarkady Kamilla* által szerkesztett, *Bibliodráma* című kötet egyrészt elméleti hátteret kíván nyújtani, másrészt be akarja mutatni a műfaj legfontosabb jellemzőit, kereteit, módszereit, melyeket egy mégoly élő közösség sem nélkülözhet a bibliodramatikus játékok során. A kötet bőségesen merít a bibliodrámaival már évtizedek óta foglalkozó személyek tapasztalatából. (A szerkesztők maguk is a kezdetektől részt vettek a bibliodráma magyarországi meghonosításában.) Ez a tapasztalat igen sokrétű, ami annak is köszönhető, hogy a bibliodráma hazai elterjesztésében jeleskedő szerzők rendkívül sokszínű szakmai előélettel rendelkeznek: van köztük mentálhigiénés szakember, hitoktató, lelkész, bölcsész, jogász, drámatanár, klinikai szakpszichológus, pszichológus.

Nyáry Péter tanulmányai bemutatják a pszichodráma alapú bibliodráma „ars poeticáját” és

a műfaj keletkezésének történetét. A 2012-ben elhunyt *Eisenbarth Krisztina* a bibliodráma műfajának egy másik ágával, a biblikus drámával ismertet meg bennünket. A kötet egyes tanulmányai külön foglalkoznak a dráma néhány fontos kérdésével: Sarkady Kamilla és *Wolfram Mävers* foglalkozik Jézus dramatikus megjelenítésének különböző lehetőségeivel, míg egy másik nagyon fontos írás – *Isten a színpadon?! – Isten alakja a bibliodráma színpadán – Isten „szerepeltetésének”* nehézségeivel ismerteti meg az olvasót.

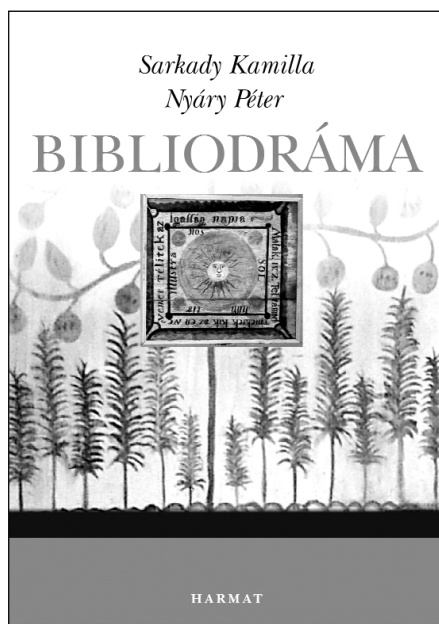
A kötet szerkesztői gondoltak arra is, hogy megszólítsák azokat, akik a munkájuk során „hivatalból” is hasznosíthatják a bibliodramát. *Marlok Zsuzsa* *Bibliodráma a pedagógus szemszögéből és gyakorlatából* című írásában arra hívja fel a figyelmet, hogy a tanári munkában milyen hasznos – és eddig sajnos kevésbé kihasznált – szerepet tölthet(ne) be a bibliodráma. *Héjj-Csizmazia Gyopár* és *Földiné Koczka Krisztina* írása a gyermek-bibliodráma világába vezet el bennünket, *Molnár Ildikó*, *Nyáry Péter* és *Potzner Irén* tanulmánya pedig a Meglepetés Színház bibliai rögtönzéseit ismerteti. *Frenkl Sylvia* és *Baják Gábor* a drámavezetők szupervíziójáról ír. *Pásztor Antal* *Történetek a félelem ellen – Bibliodráma egy lelkész szemével* című tanulmányában arra reflektál, hogy miként gazdagodik, alakul a lelkész és a gyülekezet Isten- és emberképe, önismerete a bibliodráma segítségével, nem beszélve arról, hogy eközben a játék varázsa igazi közösséget teremt. Így ír erről: „Egy nyári gyülekezeti táborban az irgalmas samaritánus történetét játsszuk, az idősebbek inkább nézők szeretnének lenni, de mi arra kérjük őket, válasszanak mégis szerepet – olyat, ami fizikai adottságaiknak is megfelel. Egy idős asszony beült a foga-dóba. Az interjúban megkérdezem, hogy kicso-

da ő. »Én egy jó öreg, testes, finom kancsó vörösbor vagyok« – hangzott a válasz. Óriási nevetés. Igen, ahogy elnézem ezt a derűs asszonyt, ez az ő szerepe a gyülekezetben. Mindezek után már nem volt gond a többiek számára sem a szerephez lépés. A felszabadult nevetésben benne volt: öregek és fiatalok összetartozunk, tudunk együtt játszani és élni.”

A kötet tehát átfogó képet ad a bibliodráma tágas és izgalmas világáról, ahol „az akkor és ott” keletkezett bibliai történetek életre kelnek. Az olvasó a könyv segítségével bepillantást nyerhet ebbe a világba, ha rászánja magát az utazásra – „itt és most”.

Nyáry Péter és Sarkady Kamilla (szerk.): Bibliodráma. Budapest, 2008, Harmat Kiadó

Vörös Károly

Ajánló